

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

Her sorunun doğru cevabı, gerekçesi ve konu dayanağı

Polis Meslek Mevzuatı

1. D - Devriye faaliyeti idari; işlenmiş suça ilişkin delil toplama ve şüpheliyi belirleme faaliyeti adli niteliktedir.

Çözüm: İdari polis, kamu düzenini korumaya ve suçları önlemeye; adli polis ise işlenmiş suçları araştırmaya, delilleri koruyup toplamaya ve şüphelileri belirlemeye yönelir. Aynı ekip somut olayın aşamasına göre iki ayrı görev niteliği içinde çalışabilir.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu m.9-12; 5271 sayılı CMK m.164

2. A - Üniformalı polis ve sivil polis

Çözüm: Kanun, polisin görevini üniformalı veya sivil biçimde yerine getirebilmesini esas alır. Adli-idari ayrımı ise görevin niteliğine ilişkin başka bir sınıflandırmadır.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu m.5-6

3. B - Başkomiser

Çözüm: Kanundaki rütbe dizisinde komiser yardımcısını komiser, komiseri ise başkomiser izler.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu m.13

4. E - Tapu sicilindeki özel hukuk uyuşmazlıklarını karara bağlamak

Çözüm: Çevik kuvvetin görevi, toplumsal olaylarda kamu düzenini ve güvenliğini korumaktır. Tapu sicili uyuşmazlıklarını karara bağlamak yargı ve idare alanına ilişkin olup çevik kuvvet görevi değildir.

Dayanak: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu Ek m.12-18

5. B - Durdurma, makul bir sebebe dayanmalı ve sebebin gerektirdiği ölçüde, zorunlu süreyle sınırlı tutulmalıdır.

Çözüm: Durdurma yetkisi keyfi bir genel kontrol yetkisi değildir. Kanunda belirtilen amaçlara yönelik makul sebep bulunmalı; işlem, bu sebebin gerektirdiği süre ve ölçüyle sınırlı olmalıdır.

Dayanak: 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu m.4/A

6. D - Kişinin üzerini çıkarmadan, dıştan elle veya teknik araçla kontrol edip ayrıca arama gerektiren kapalı bölümler için ilgili arama hükümlerini uygulamak

Çözüm: PVSK'daki kontrol, tehlikeyi gidermeye yönelik ölçülü bir dıştan kontrol yetkisidir. Üst araması veya aracın görünmeyen bölümlerinin açılması gibi daha ağır müdahaleler için aramaya ilişkin ayrı hukuki koşullar aranır.

Dayanak: 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu m.4/A; Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği

7. A - Kişiyi tehlikeden uzaklaştırmak, gerekli hâlde koruma altına almak ve durumun gerektirdiği kanuni işlemleri yapmak

Çözüm: Polis, kendisi veya başkaları için tehlike oluşturan kişiler hakkında durumun niteliğine göre koruma altına alma, uzaklaştırma, yakalama ve gerekli işlemleri yapma yetkisine sahiptir.

Dayanak: 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu m.13

8. E - Kural olarak yetkili üniversite makamının talebi aranır; kanunda öngörülen suçüstü ve gecikmesinde sakınca bulunan hâller saklıdır.

Çözüm: Üniversite ve bağımsız fakülte binaları için özel bir giriş rejimi vardır. Genel kural yetkili üniversite makamının talebidir; suçüstü veya kanunun açıkça düzenlediği acil hâller bu kuralın istisnasını oluşturur.

Dayanak: 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu m.20

9. E - Gerekli ve ölçülü biçimde suça el koymak, olayı önlemek, şüpheli ile deliller hakkında gerekli tedbirleri alıp görevli birime bildirmek

Çözüm: Polisin suçla karşılaştığında, görev yeri ve zamanı bakımından kanunda belirtilen şartlar içinde olaya el koyma, suçü önleme ve delilleri koruma sorumluluğu devam eder. Müdahale ölçülü ve usule uygun olmalıdır.

Dayanak: 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu Ek m.4

10. C - Ceza soruşturmasının sonucu disiplin sorumluluğunu kendiliğinden ortadan kaldırmaz; fiil disiplin hükümleri bakımından ayrıca incelenebilir.

Çözüm: Ceza muhakemesi ile disiplin soruşturması farklı amaç ve ölçütlere sahiptir. Ceza soruşturmasında kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilmesi, fiilin disiplin yönünden ayrıca değerlendirilmesine tek başına engel olmaz.

Dayanak: 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun m.5

11. A - Fiilin ağırlığı, personelin kastı veya kusuru, önceki hizmeti ve davranışları gibi somut unsurları birlikte değerlendirmek

Çözüm: Disiplin cezasında takdir yetkisi sınırsız değildir. Fiilin niteliği ve ağırlığı ile personelin kusuru, hizmet geçmişi ve davranışları gibi kanuni ölçütler dikkate alınarak gerekçeli karar verilmelidir.

Dayanak: 7068 sayılı Kanun m.6

12. A - Soruşturmayı bizzat yürütmek veya görevlendireceği soruşturmacı aracılığıyla delilleri toplamak

Çözüm: Disiplin amiri, olayın aydınlatılması için soruşturmayı bizzat yapabilir veya soruşturmacı görevlendirebilir. Ceza verme ve kararın kesinleşmesi ise kanundaki yetki sınırlarına ve usule tabidir.

Dayanak: 7068 sayılı Kanun m.13-15

13. E - Disiplin cezasından farklı, hizmet güvenliğini ve düzenini korumaya yönelik geçici bir tedbirdir.

Çözüm: Geçici kontrol, personelin durumu nedeniyle hizmetin veya çevrenin güvenliğini korumaya yönelik önleyici bir tedbirdir; kanunda sayılan disiplin cezalarından biri değildir.

Dayanak: 7068 sayılı Kanun m.11

14. D - Sadakat

Çözüm: 657 sayılı Kanun, memurun Anayasa ve kanunlara sadakatle bağlı kalmasını temel bir ödev olarak düzenler.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m.6

15. B - Hediye alma ve menfaat sağlama yasağını

Çözüm: Memurların doğrudan veya aracılar eliyle hediye istemeleri ya da görevleri sırasında olmasa bile menfaat sağlama amacı taşıyan hediyeleri kabul etmeleri yasaktır.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m.29

16. D - Mal bildirimi

Çözüm: Mal bildirimi, memurların ödev ve sorumlulukları arasında yer alır ve ayrıntıları 3628 sayılı Kanun'da düzenlenir.

Dayanak: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu m.14; 3628 sayılı Kanun

17. A - Memur veya kamu görevlisinin görevi sebebiyle işlediği ileri sürülen suçlar bakımından

Çözüm: 4483 sayılı Kanun, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen suçlarda soruşturma izni usulünü düzenler. Görevle ilgisiz kişisel suçlar kural olarak bu kapsama girmez.

Dayanak: 4483 sayılı Kanun m.1-3

18. B - Tavsiye ve mütalaa talebi niteliğinde olduğundan bilgi edinme hakkı kapsamı dışında değerlendirilebilir.

Çözüm: Bilgi edinme hakkı, kurumların elindeki mevcut bilgi ve belgelere erişim sağlar. Kurumdan yeni bir görüş, tavsiye veya değerlendirme üretmesini isteyen talepler kanunun kapsamı dışında tutulabilir.

Dayanak: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu m.27

19. B - Dilekçeyi yetkili makama göndermek ve başvuru sahibine bilgi vermek

Çözüm: Yanlış makama verilen dilekçe, yetkili makama gönderilir ve dilekçe sahibine bu konuda bilgi verilir. Böylece başvuru hakkı sırf merci hatası nedeniyle etkisiz kalmaz.

Dayanak: 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun m.5

20. A - Kanun, spor müsabakaları öncesinde, sırasında ve sonrasında; spor alanları ile bunların çevresinde şiddet ve düzensizliğin önlenmesine yönelik hükümler içerir.

Çözüm: 6222 sayılı Kanun'un koruma alanı yalnız oyun süresiyle sınırlı değildir. Müsabaka öncesi, sırası ve sonrası ile spor alanı ve çevresinde şiddet ve düzensizliğin önlenmesi amaçlanır.

Dayanak: 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun m.1-4

21. C - Mal bildirimleri, kanunda öngörülen yetkili merciler ve istisnalar dışında gizli tutulmalıdır.

Çözüm: Mal bildirimleri yolsuzlukla mücadele amacıyla yetkili mercilere sunulur; bu belgelerin içeriği kanunun izin verdiği hâller dışında açıklanamaz.

Dayanak: 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu m.9

22. C - Kanunda açıkça öngörülme şartı varsa, diğer ilkelere de uyulmak kaydıyla açık rıza aranmaksızın işleme yapılabilir.

Çözüm: KVKK'da açık rıza temel işleme şartlarından biri olmakla birlikte kanunda açıkça öngörülme gibi diğer işleme şartları da vardır. Bu durumda da hukuka ve dürüstlük kurallarına uygunluk, amaçla bağlantılılık, ölçülülük ve güvenlik ilkeleri korunur.

Dayanak: 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m.4-5

23. D - Verileri yetkili değerlendirme komisyonunun görevin gerektirdiği ölçüde değerlendirmesi ve kişisel verilerin amacı dışında kullanılmaması

Çözüm: Kanun, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması verilerinin yetkili komisyonca değerlendirilmesini, gizlilik ve veri güvenliği kurallarına uyulmasını ve verilerin amaçla sınırlı kullanılmasını öngörür.

Dayanak: 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu m.7-8

24. C - Yetkili makamdan silah nakil belgesi alıp belgede belirtilen gün ve güzergâha uyması

Çözüm: Bulundurma ruhsatı silahı belirlenen mesken veya iş yerinde bulundurma yetkisi verir. Başka bir yere, örneğin poligona götürmek için yetkili makamdan nakil belgesi alınmalı ve belgedeki şartlara uyulmalıdır.

Dayanak: 6136 sayılı Kanun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik

25. E - Tehlikenin ağırlığına göre gerekli ve ölçülü tedbirin seçilmesi; koşullar değiştiğinde tedbirin gözden geçirilmesi

Çözüm: Tanık koruma, somut tehdide göre gerekli ve orantılı olmalıdır. Tehlikenin azalması, artması veya ortadan kalkması hâlinde tedbir yeniden değerlendirilebilir.

Dayanak: 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu m.5-9

26. A - Toplantı hakkı silahsız ve saldırsız olmak şartıyla önceden izin alınmaksızın kullanılır; kanunda öngörülen bildirim usulüne uyulur.

Çözüm: Türk hukukunda toplantı ve gösteri yürüyüşleri için izin sistemi değil bildirim sistemi benimsenmiştir. Hak, silahsız ve saldırsız olmak ve kanuni usule uymak şartıyla önceden izin almadan kullanılabilir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.34; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu m.3 ve m.10

27. E - Çocuğun yararını ve gelişimini gözetmek, kimliğini korumak ve yetişkinlerden ayrı usul güvenceleri uygulamak

Çözüm: Çocuk adalet sisteminde çocuğun üstün yararı, yaşama ve gelişme hakkı, ayrımcılık yasağı, katılım ve gizlilik ilkeleri gözetilir. İşlemler çocuğu damgalamayacak biçimde yürütülmelidir.

Dayanak: 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu m.4

28. A - On beş yaşını doldurmamış çocuk

Çözüm: Kabahatler Kanunu, fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmamış çocuk hakkında idari para cezası uygulanamayacağını düzenler.

Dayanak: 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m.11

29. E - Olayı derhâl Cumhuriyet savcısına bildirmek, delilleri korumak ve savcının emirleri doğrultusunda işlemleri yürütmek

Çözüm: Adli kolluk, bir suç işlendiğini öğrendiğinde durumu Cumhuriyet savcısına bildirir; olay yeri ve delillerin korunması için gecikmeksizin gerekli tedbirleri alır ve adli işlemleri savcının emirleri doğrultusunda yürütür.

Dayanak: 5271 sayılı CMK m.160-161 ve m.164; Adli Kolluk Yönetmeliği

30. D - Gereği ve Bilgi

Çözüm: Belgenin gönderildiği makamların bir kısmından işlem bekleniyor, bir kısmına yalnız bilgi veriliyorsa dağıtım listesi 'Gereği' ve 'Bilgi' alt başlıklarıyla ayrılır.

Dayanak: Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik - Dağıtım bölümü

Ceza Muhakemesi Hukuku**31. B - Suçun işlendiği yer mahkemesine**

Çözüm: CMK'da genel yetki kuralı, suçun işlendiği yer mahkemesidir. Kanun taşıtlar, basın yoluyla suçlar ve yabancı ülkede işlenen suçlar gibi durumlar için özel yetki kuralları da öngörür.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.12

32. D - Bağlantı nedeniyle davalar, kanundaki görev ve yetki kuralları gözetilerek birleştirilebilir veya birlikte yürütülebilir.

Çözüm: Bağlantılı suçlarda maddi gerçeğin daha sağlıklı ortaya çıkarılması ve çelişkili kararların önlenmesi amacıyla davaların birleştirilmesi mümkündür. Birleştirme, görev ve usul kurallarına uygun yapılır.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.8-11

33. A - Doğruyu söylemesinin önemi, doğruyu söylememesi hâlinde yalan tanıklık suçundan cezalandırılabilir ve yemin edeceği

Çözüm: Tanığa dinlenmeden önce doğruyu söylemesinin önemi anlatılır; doğruyu söylememesi hâlinde yalan tanıklık suçundan cezalandırılabilirliği bildirilir ve yemin edeceği açıklanır. Kanundaki çekinme hakları ayrıca saklıdır.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.53

34. B - Tanık, kendisini ceza kovuşturmasına uğratabilecek soruya cevap vermekten çekenebilir ve bu hakkı kendisine bildirilir.

Çözüm: Kimse kendisini veya kanunda belirtilen yakınlarını ceza kovuşturmasına uğratabilecek sorulara cevap vermeye zorlanamaz. Tanığa bu çekinme hakkı önceden bildirilmelidir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.38/5; 5271 sayılı CMK m.48

35. C - Kural olarak gece konutta arama yapılamaz; suçüstü veya gecikmesinde sakınca bulunan hâller gibi kanuni istisnalar saklıdır.

Çözüm: CMK, konut, iş yeri ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda gece aramasını kural olarak yasaklar. Suçüstü, gecikmesinde sakınca bulunan hâl veya yakalanmış/kaçmış kişinin yeniden ele geçirilmesi gibi kanuni istisnalar bulunur.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.118

36. B - Yurt dışına çıkamamak

Çözüm: Adli kontrol, tutuklamaya alternatif koruma tedbidir. Yurt dışına çıkamama, belirli yerlere başvurma, güvence yatırma gibi yükümlülükler uygulanabilir.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.109

37. C - Fotoğraf, beden ölçüsü, parmak ve avuç içi izi gibi fizik kimlik verileri usulüne uygun biçimde alınabilir.

Çözüm: Kimliğin tespiti için kanuni eşik ve usul koşulları varsa fotoğraf, beden ölçüsü, parmak ve avuç içi izi, özel işaretler gibi fizik kimlik verileri alınabilir. İşlem cezalandırma değil kimlik tespiti amacına yöneliktir.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.81

38. E - Savunma haklarına zarar vermemek kaydıyla soruşturma işlemleri kural olarak gizlidir.

Çözüm: Soruşturmanın gizliliği, maddi gerçeğin araştırılmasını ve kişilerin itibarını korur. Ancak bu ilke savunma hakkını ortadan kaldıracak biçimde uygulanamaz.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.157

39. B - Savcı, iddianamede yüklenen suç oluşturur olaylarla birlikte şüphelinin lehine olan hususları da göstermelidir.

Çözüm: Savcı maddi gerçeği araştırmakla yükümlüdür. İddianame, suçlanan fiili ve delilleri somutlaştırmalı; şüphelinin lehine olan hususlara da yer vermelidir.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.160 ve m.170

40. C - Kanunda belirtilen sulh ceza hâkimliğine

Çözüm: CMK, kovuşturmayla yer olmadığı kararının tebliğinden sonra suçtan zarar görene sulh ceza hâkimliğine itiraz imkânı tanır.

Dayanak: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu m.173

Ceza Hukuku**41. A - Kimsenin başkasının fiilinden dolayı ceza sorumluluğu taşımamasını**

Çözüm: Ceza sorumluluğu şahsidir; kişi ancak kendi kusurlu fiilinden sorumlu tutulabilir. Başkasının fiili nedeniyle ceza verilemez.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.20

42. B - Suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi

Çözüm: Kast, suçun kanuni tanımındaki maddi unsurların bilinmesi ve istenmesidir. Saik, yani failin kişisel amacı, kanun ayrıca aramadıkça kastın zorunlu unsuru değildir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.21

43. D - Dolaylı faillik

Çözüm: Suçun işlenmesinde başkasını araç olarak kullanan kişi fail olarak sorumludur. Özellikle kullanılan kişinin kusur yeteneği yoksa veya iradesi yönlendirilmişse dolaylı faillik gündeme gelir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.37/2

44. A - Gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhakkak haksız bir saldırı ile saldırıyla orantılı ve zorunlu savunma

Çözüm: Meşru savunma, devam eden veya gerçekleşmesi muhakkak haksız saldırıyı o anda ve saldırıyla orantılı biçimde defetmek için zorunlu davranıştır. İntikam veya saldırı sona erdikten sonraki karşılık bu kapsamda değildir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.25/1

45. E - Rızanın, kişinin üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği bir hakka ilişkin ve geçerli biçimde açıklanmış olması

Çözüm: Rıza yalnız kişinin üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği haklar bakımından hukuka uygunluk nedeni olabilir. Rızanın ehil kişi tarafından özgür ve fiilden önce ya da en geç fiil sırasında açıklanması gerekir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.26/2

46. C - İradi olarak alınan alkolün etkisi, kural olarak ceza sorumluluğunu kaldırmaz veya azaltmaz.

Çözüm: Geçici nedenler veya irade dışı alınan alkol/uyuşturucu etkisi bazı hâllerde kusur yeteneğini etkileyebilir. Buna karşılık isteyerek alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisindeki kişinin ceza sorumluluğu kural olarak devam eder.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.34

47. B - Fikri içtima

Çözüm: Fikri içtimada tek fiil birden fazla farklı suç tipini ihlal eder. Fail, bu suçlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılır.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.44

48. A - Kanunda o suç bakımından tüzel kişiye özgü güvenlik tedbiri uygulanacağının açıkça öngörülmesi

Çözüm: Tüzel kişilere ceza yaptırımı uygulanmaz; ancak kanunun açıkça belirttiği hâllerde izin iptali veya müsadere gibi tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.20/2 ve m.60

49. A - Yağma

Çözüm: Malın alınması amacıyla kişiye karşı cebir veya tehdit kullanılması yağma suçunu oluşturur. Hırsızlıktan temel farkı, malın alınmasında kişiye yönelen zorlayıcı davranıştır.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.148

50. E - Öncelikle özel suç hükmü uygulanır; görevi kötüye kullanma hükmü, kanunda ayrıca suç oluşturmadığı hâllerde tali olarak gündeme gelir.

Çözüm: Görevi kötüye kullanma suçu tali niteliktedir. Göreve aykırı davranış zimmet, irtikâp, rüşvet gibi başka bir özel suç oluşturuyorsa öncelikle o hüküm uygulanır.

Dayanak: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m.257

Anayasa Hukuku**51. C - Başlangıç Anayasa metnine dahildir; madde kenar başlıkları metne dahil değildir.**

Çözüm: Anayasa'nın 176. maddesi, başlangıcın anayasa metnine dahil olduğunu; madde kenar başlıklarının ise yalnız konuyu ve sıralamayı gösterip metne dahil olmadığını belirtir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.176

52. D - Kişinin temel hak ve hürriyetlerini sınırlandıran siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışmak

Çözüm: Devletin temel amaçları arasında bağımsızlığı, ülke bütünlüğünü, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak; toplumun refahını sağlamak ve kişinin gelişmesini sınırlandıran engelleri kaldırmak yer alır.

Dayanak: T.C. Anayasası m.5

53. C - Konut araması ve konuta girme, kural olarak hâkim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emriyle yapılabilir.

Çözüm: Anayasa, konuta girme, arama ve el koymayı hâkim kararına bağlar; gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde kanunla yetkili merciin yazılı emrini kabul eder ve sonradan yargısal denetim öngörür.

Dayanak: T.C. Anayasası m.21

54. E - Hak arama hürriyeti

Çözüm: Hak arama hürriyeti, yargı mercilerine erişimi, iddia ve savunma imkânını ve adil yargılanma güvencelerini kapsar.

Dayanak: T.C. Anayasası m.36

55. D - Milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla

Çözüm: Yabancıların temel hak ve hürriyetleri, milletlerarası hukuka uygun olmak şartıyla kanunla sınırlandırılabilir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.16

56. D - Suç ve cezaların geçmişe yürütülememesi ve suçluluğu mahkeme kararıyla saptanıncaya kadar kimsenin suçlu sayılamaması

Çözüm: Anayasa'nın 15. maddesi olağanüstü dönemlerde dahi dokunulamayacak çekirdek güvenceler belirler. Bunlar arasında kişinin maddi ve manevi bütünlüğü, din-vicdan-kanaat açıklamaya zorlanmama, suç ve cezaların geçmişe yürütmemesi ve masumiyet karinesi vardır.

Dayanak: T.C. Anayasası m.15

57. E - Üye tam sayısının en az üçte biriyle toplanır; katılanların salt çoğunluğuyla karar verir, ancak karar yeter sayısı üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

Çözüm: Genel kural, üye tam sayısının en az üçte biriyle toplantı ve toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karardır. Karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

Dayanak: T.C. Anayasası m.96

58. B - Türkiye Büyük Millet Meclisinde Meclis soruşturması usulüyle

Çözüm: Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların görevleriyle ilgili suç iddiaları, Anayasa'nın öngördüğü Meclis soruşturması süreci ve nitelikli çoğunluklar çerçevesinde ele alınır.

Dayanak: T.C. Anayasası m.106

59. C - Kişinin hakları ve ödevleri bölümünde yer alan temel haklar

Çözüm: Anayasa, temel hakların belirli bölümlerini ve siyasi hakları Cumhurbaşkanlığı kararnamesi alanı dışında bırakır. Ayrıca kanunda açıkça düzenlenen konularda kararname çıkarılamaz ve çatışmada kanun uygulanır.

Dayanak: T.C. Anayasası m.104

60. D - Kamu gücü tarafından ihlal edildiği ileri sürülen ve Anayasa ile AİHS'nin ortak koruma alanında bulunan haklar için, olağan başvuru yolları tüketildikten sonra başvuru yapılabilir.

Çözüm: Bireysel başvuru ikincil niteliktedir. İhlal iddiasının kamu gücü işlemine dayanması, ortak koruma alanındaki bir hakkı ilgilendirmesi ve olağan başvuru yollarının tüketilmesi gerekir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.148; 6216 sayılı Kanun

İdare Hukuku**61. E - Kanuni idare ilkesi**

Çözüm: Hukuk devletinde idarenin kuruluşu ve faaliyetleri hukuk kurallarına dayanır. İdare, kaynağını kanundan almayan bir yetki kullanamaz.

Dayanak: T.C. Anayasası m.123; hukuk devleti ve kanuni idare ilkesi

62. E - Hiyerarşi aynı tüzel kişilik içindeki ast-üst ilişkisidir; idari vesayet farklı kamu tüzel kişileri arasında kanunun verdiği sınırlı denetim yetkisidir.

Çözüm: Hiyerarşik amir aynı kamu tüzel kişiliği içinde astın işlemlerini geniş biçimde denetleyebilir. İdari vesayet ise merkezî idarenin başka kamu tüzel kişileri üzerindeki, ancak kanunla tanınan sınırlı denetimidir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.123 ve m.127; idarenin bütünlüğü ilkesi

63. C - Valilik ayrı bir kamu tüzel kişiliği değildir; devlet tüzel kişiliği içinde görev yapar.

Çözüm: İl genel idaresi, devlet tüzel kişiliğinin taşradaki örgütlenmesidir. Vali devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisi olarak görev yapar; valiliğin ayrı kamu tüzel kişiliği yoktur.

Dayanak: T.C. Anayasası m.126; 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu

64. B - Hizmet yönünden yerinden yönetim

Çözüm: Üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bazı kamu kurumları belirli bir hizmeti ayrı kamu tüzel kişiliği içinde yürüttükleri için hizmet yönünden yerinden yönetim örneğidir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.123; yerinden yönetim ilkesi

65. E - Hukuka uygunluk karinesi

Çözüm: İdari işlemler tek yanlı olarak hukuk dünyasında sonuç doğurur ve hukuka uygun oldukları varsayılır. Bu karine, yargısal denetimi ortadan kaldırmaz; işlem iptal edilirse hukuki etkisi ortadan kalkar.

Dayanak: İdari işlemin özellikleri; hukuka uygunluk karinesi

66. D - Amaç unsuru

Çözüm: İdari yetkiler kamu yararı amacıyla kullanılmalıdır. Yetkinin kişisel intikam veya başka yabancı amaçla kullanılması, amaç unsurundaki sakatlık ve yetki saptırması niteliğindedir.

Dayanak: İdari işlemin unsurları; amaç unsuru ve yetki saptırması

67. C - Cebri icra için kural olarak açık kanuni yetki gerekir; hukuka uygunluk karinesi sınırsız zor kullanma yetkisi vermez.

Çözüm: İdari işlem re'sen hukuki sonuç doğursa da maddi cebirle uygulanması ayrı bir konudur. Cebri icra için açık kanuni yetki veya acil ve zorunlu hâl gibi hukuken kabul edilen bir dayanak gerekir.

Dayanak: Kanuni idare ilkesi; idari işlemlerin icrası ve cebri icra

68. A - Hizmet kusuru

Çözüm: Kamu hizmetinin hiç işlememesi, geç işlemesi veya kötü işlemesi hizmet kusurudur. Zarar ile hizmet kusuru arasında uygun illiyet bağı varsa idarenin tazmin sorumluluğu doğabilir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.125; idarenin mali sorumluluğu ve hizmet kusuru

69. A - Risk ilkesi

Çözüm: Tehlikeli faaliyet veya araçların yarattığı olağan dışı risk gerçekleştiğinde, idare kusursuz olsa bile risk ilkesi gereği zararın tazmin etmeyle yükümlü olabilir.

Dayanak: T.C. Anayasası m.125; kusursuz sorumluluk ve risk ilkesi

70. B - İşlemin açıkça hukuka aykırı olması ve uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zarar doğması

Çözüm: Yürütmenin durdurulması istisnai ve geçici bir koruma tedbiridir. İYUK'a göre idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması ile uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zarar doğması şartları birlikte aranır.

Dayanak: 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu m.27

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi**71. C - Millî direnişi ülke çapında ortak bir irade ve temsil etrafında örgütlemek**

Çözüm: Sivas'ta millî kongre çağrısı, yerel direnişleri ortak bir program ve temsil altında birleştirmeyi hedeflemiştir. Temsilcilerin milletin güvenini kazanmış kişilerden seçilmesi millî irade vurgusunu güçlendirir.

Dayanak: Amasya Genelgesi, 22 Haziran 1919

72. B - Direniş gücünün örgütlenmesini ve yönetimde millet iradesinin üstünlüğünü

Çözüm: Karar, işgale karşı millî kuvvetlerin etkinleştirilmesini ve siyasal meşruiyetin millet iradesine dayandırılmasını birlikte ifade eder.

Dayanak: Erzurum Kongresi kararları, 23 Temmuz-7 Ağustos 1919

73. C - Temsil Heyetinin yalnız danışma organı olmayıp yürütme yetkisi kullanarak hükûmet gibi hareket etmeye başladığını

Çözüm: Bir askerî komutanı görevlendirme kararı, Temsil Heyetinin karar alan ve uygulayan bir yürütme organı gibi hareket ettiğini gösterir. Bu durum, Heyetin fiilî hükûmet niteliğinin güçlendiğine kanıttır.

Dayanak: Sivas Kongresi ve Temsil Heyeti kararları, Eylül 1919

74. C - Ankara'nın ulaşım ve haberleşme imkânları ile Batı Cephesi ve İstanbul'a yakın stratejik konumu

Çözüm: Ankara demiryolu ve telgraf bağlantıları, Batı Anadolu'daki mücadeleye yakınlığı, güvenli konumu ve millî teşkilatın desteği nedeniyle merkez olarak seçilmiştir.

Dayanak: Temsil Heyetinin Ankara'ya gelişi, 27 Aralık 1919

75. E - Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip yeni bir meclisin toplanmasını

Çözüm: İstanbul'un 16 Mart 1920'de işgali ve Mebusan Meclisinin çalışamaz hâle gelmesi, millî iradeyi temsil edecek TBMM'nin Ankara'da açılması sürecini hızlandırmıştır.

Dayanak: Misak-ı Millî, 28 Ocak 1920; İstanbul'un işgali, 16 Mart 1920; TBMM'nin açılışı, 23 Nisan 1920

76. C - Millî egemenliğe dayalı meclis hükûmeti sistemini

Çözüm: 1921 Anayasası, egemenliği millete verir ve yasama-yürütme yetkilerini TBMM'de toplar. Bu yapı meclis hükûmeti sistemi olarak adlandırılır.

Dayanak: 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu m.1-2

77. D - Türkiye'nin doğu sınırını Kafkas cumhuriyetleriyle büyük ölçüde kesinleştirmesi

Çözüm: Kars Antlaşması, TBMM Hükûmeti ile Sovyet Rusya'nın katılımıyla Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan arasında imzalanmış; doğu sınırının büyük ölçüde kesinleşmesini sağlamıştır.

Dayanak: Kars Antlaşması, 13 Ekim 1921

78. A - Doğu Trakya

Çözüm: Mudanya Ateşkesi, silahlı mücadeleyi sona erdirmiş; Doğu Trakya'nın Yunan kuvvetlerince boşaltılıp Türkiye'ye teslimini öngörmüştür.

Dayanak: *Mudanya Ateşkes Antlaşması, 11 Ekim 1922*

79. D - Tam bağımsızlık ve ekonomik egemenlik

Çözüm: Kapitülasyonlar yabancı devlet ve vatandaşlara adli, mali ve ekonomik ayrıcalıklar veriyordu. Kaldırılmaları, yeni Türk devletinin tam bağımsızlığını ve hukuk birliğini güçlendirdi.

Dayanak: *Lozan Barış Antlaşması, 24 Temmuz 1923*

80. B - Bulgaristan

Çözüm: Balkan Antantı Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya arasında imzalanmıştır. Bulgaristan antanta katılmamıştır.

Dayanak: *Balkan Antantı, 9 Şubat 1934*

İnsan Hakları**81. E - Evrensellik ve vazgeçilmezlik**

Çözüm: İnsan hakları insan onuruna dayanır; ırk, dil, din, cinsiyet veya vatandaşlık gibi ayrımlar gözetmeksizin herkese aittir ve kişinin bunlardan bütünüyle vazgeçmesi kural olarak kabul edilmez.

Dayanak: *İnsan haklarının temel özellikleri; İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi*

82. A - Negatif yükümlülük

Çözüm: Negatif yükümlülük, devletin hakka keyfi müdahaleden kaçınmasını ifade eder. Pozitif yükümlülük ise hakkı üçüncü kişilere karşı korumak veya etkili bir sistem kurmak için aktif tedbir almayı gerektirir.

Dayanak: *AİHS sistemi; negatif ve pozitif yükümlülükler*

83. D - Kanunda sayılan meşru amaçlardan biri için kesinlikle zorunlu ve ölçülü olma ölçütüne

Çözüm: Yaşam hakkına yönelik güç kullanımı, meşru amaç, mutlak gereklilik ve sıkı ölçülülük denetimine tabidir. Planlama, uygulama ve sonrasında etkili soruşturma yükümlülüğü de bulunur.

Dayanak: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.2*

84. D - Bağımsız, tarafsız, hızlı ve sorumluların belirlenmesine elverişli etkili bir soruşturma yürütmek

Çözüm: Kötü muamele yasağı sadece devlete işkence yapmama yükümlülüğü getirmez. Savunulabilir iddialar hakkında bağımsız, etkili, kamu denetimine açık ve makul süratte soruşturma yapılmalıdır.

Dayanak: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.3; AİHM içtihadında usuli yükümlülük*

85. A - Gecikmeksizin hâkim veya yargısal yetki kullanan başka bir görevli önüne çıkarılma

Çözüm: AİHS m.5, yakalanan kişinin nedenleri öğrenmesini, kısa sürede hâkim önüne çıkarılmasını ve tutmanın hukuka uygunluğunu yargı önünde denetlebilmesini güvence altına alır.

Dayanak: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.5*

86. C - Taraflardan her birine, davasını karşı tarafa göre belirgin biçimde dezavantajlı olmayacak koşullarda sunma imkânı verilmesini

Çözüm: Silahların eşitliği, yargılamanın tarafları arasında usuli denge kurulmasını; her tarafın iddia ve delillerini makul imkânlarla sunabilmesini gerektirir.

Dayanak: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.6*

87. E - Özel hayata saygı hakkının

Çözüm: Kişisel ve biyometrik verilerin toplanması ve saklanması, kişinin özel hayat alanına müdahale oluşturabilir. Müdahalenin kanuni, meşru amaçlı, gerekli ve ölçülü olması gerekir.

Dayanak: *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.8*

88. A - İnanç sahibi olma veya inancını değiştirmeme iç alanı mutlak korunur; inancı dışa vurma kanunla ve gerekli koşullarda sınırlandırılabilir.

Çözüm: Kişinin bir inanca sahip olması, olmaması veya inancını değiştirmesi içsel alandır ve mutlak koruma görür. İbadet, öğretim ve uygulama gibi dışa vurumlar ise başkalarının hakları ve kamu düzeni gibi meşru amaçlarla ölçülü biçimde sınırlandırılabilir.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.9

89. B - Toplantıyı sırf karşıt tepki var diye yasaklamak yerine, katılımcıların güvenliğini sağlamak için makul ve ölçülü tedbirler almak

Çözüm: Toplantı özgürlüğü devletin yalnız müdahale etmemesini değil, barışçıl toplantının yapılabilmesi için makul koruma ve düzenleme tedbirleri almasını da gerektirir.

Dayanak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.11; AİHM içtihadında pozitif yükümlülük

90. D - Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna

Çözüm: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, insan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele görevlerinin yanında İşkenceye Karşı Sözleşme'nin İhtiyari Protokolü kapsamında ulusal önleme mekanizması görevini yürütür.

Dayanak: 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu; OPCAT

Genel Kültür**91. D - Van Gölü**

Çözüm: Van Gölü, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan sodalı bir göldür ve yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük gölüdür.

Dayanak: Türkiye fiziki coğrafyası

92. B - Karabük

Çözüm: Safranbolu, Karabük iline bağlıdır. Korunmuş geleneksel kent dokusu ve tarihî yapıları nedeniyle UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır.

Dayanak: UNESCO Dünya Mirası - Safranbolu Şehri

93. B - Timin

Çözüm: DNA'da adenin timinle, guanin sitozinle hidrojen bağları kurarak eşleşir. Urasil çoğunlukla RNA'da bulunur.

Dayanak: Temel biyoloji - nükleik asitler

94. C - Orhan Veli Kanık

Çözüm: Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat'la birlikte Garip hareketinin öncülerindendir. 'Anlatamıyorum' onun en bilinen şiirlerinden biridir.

Dayanak: Türk edebiyatı - Garip hareketi

95. E - Lahey

Çözüm: Europol'ün merkezi Hollanda'nın Lahey kentindedir. Ajans, AB üyesi ülkelerin kolluk birimleri arasında ciddi ve örgütlü suçlarla mücadelede iş birliğini destekler.

Dayanak: Uluslararası kuruluşlar - Europol

96. D - 112

Çözüm: Acil çağrı numaraları 112 altında birleştirilmiştir. Çağrı merkezleri olayı ilgili acil yardım birimine yönlendirir.

Dayanak: Türkiye 112 Acil Çağrı Sistemi

97. B - Oltalama (phishing)

Çözüm: Oltalama, güvenilir bir kurum veya kişi taklit edilerek kullanıcının kimlik bilgilerini, parolasını veya finansal verilerini paylaşmasının sağlanmaya çalışıldığı saldırı türüdür.

Dayanak: Siber güvenlik - sosyal mühendislik

98. C - Ali-P, Bora-R, Cem-S

Çözüm: Bora S'de olmadığı ve Ali'den sonra olması gerektiği için Bora R'de olmalıdır. Böylece Ali P'ye, P'de olamayan Cem de S'ye yerleşir. Tek mümkün sıra Ali-P, Bora-R, Cem-S'dir.

Dayanak: Analitik düşünme - sıralama ve eleme

99. E - Çanakkale

Çözüm: Troya Antik Kenti, Çanakkale'nin Tevfikiye köyü yakınlarındadır ve 1998'den beri UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir.

Dayanak: UNESCO Dünya Mirası - Troya Antik Kenti

100. A - 72

Çözüm: Eşit yollar farklı hızlarla alındığında ortalama hız aritmetik ortalama değildir. Formül $2 \cdot v_1 \cdot v_2 / (v_1 + v_2)$ olduğundan $2 \cdot 60 \cdot 90 / (60 + 90) = 10.800 / 150 = 72$ km/sa bulunur.

Dayanak: Analitik düşünme - ortalama hız